

Wstęp

Autor: Halina Karaś

Gwara to jest język najintymniejszych relacji ludzkich, czyli domu.

Jan Miodek

{smoothgallery album=223}Polskie gwary ludowe to prawdziwa skarbnica wiedzy o przeszłości, nośnik kultury, tradycji i obyczajów, ważny element tożsamości regionalnej – związku ze swoją "małą ojczyzną", to język "najintymniejszych relacji ludzkich, czyli domu". Przedstawiając dziś nasze opracowanie „Gwary polskie. Przewodnik multimedialny”, pragniemy w ten sposób – przynajmniej częściowo – ocalić gwary ludowe od zapomnienia, ukazać ich piękno i bogactwo.

Multimedialny przewodnik po polskich gwarach ludowych adresujemy do wszystkich zainteresowanych językiem, kulturą i historią swojego regionu – swojej „małej ojczyzny” i innych regionów Polski, do wszystkich, którzy aktywnie korzystają z Internetu. Mamy nadzieję, że w szczególności zachęci on młodzież do zainteresowania się problematyką językową i będzie stanowić dobrą pomoc dydaktyczną w szkołach przy realizacji fakultatywnej ścieżki regionalnej w nauczaniu. Może służyć również – ze względu na obszerną bibliografię dialektologiczną, bogaty zbiór tekstów gwarowych do analizy, opis gwar z odniesieniami do Leksykonu terminów i pojęć dialektologicznych oraz zamieszczone Podstawy dialektologii – jako pomoc w nauczaniu dialektologii w szkołach wyższych. Chcemy, by w propagowaniu wiedzy o gwarach i kulturze ludowej multimedia, nowe techniki przekazywania informacji w dobie komunikacji masowej znalazły właściwe miejsce. Sądzymy, że tak pomyślany przewodnik przyczyni się do upowszechnienia języka, tradycji i ludowego dziedzictwa kulturowego. Obok celów dydaktycznych i popularyzacyjnych mamy również na uwadze zagadnienia naukowe. Korzyści naukowe wynikające z opracowania przewodnika są wielorakie. Po pierwsze, powstał w Internecie zbiór współczesnych tekstów gwarowych, ukazujących stan gwar polskich obecnie przynajmniej w odniesieniu do najstarszego i starszego pokolenia. Nagrania w formacie cyfrowym mogą zostać następnie wyzyskane do opisu poszczególnych gwar i zjawisk gwarowych, a także – co istotne ze względu na wysoką jakość nagranych tekstów – stanowią odpowiedni materiał do badań akustycznych. Po drugie, została zgromadzona obszerna bibliografia, przede wszystkim dialektologiczna, w mniejszym stopniu – historyczna i etnograficzna dotycząca różnych regionów Polski. Korzystanie z niej jest ułatwione dzięki jej poklasyfikowaniu i możliwości zastosowania wyszukiwarki. Po trzecie, obok wersji podstawowej (dla wszystkich, a więc o charakterze popularyzacyjnym) częściowo opracowaliśmy także wersję rozszerzoną poszczególnych artykułów (opracowanie pozostałych mamy w planie). Rozszerzone wersje artykułów z odpowiednim warszatem naukowym (przypisy, literatura przedmiotu) oparte na nowym materiale językowym zebrany dla potrzeb przewodnika, ukazującym często zmiany i tendencje występujące w gwarach obecnie, mogą sprawić, iż przewodnik zyska także wartość naukową. Dzięki omówionym wyżej cechom multimedialny przewodnik po gwarach polskich ma szansę stać się internetową encyklopedią dialektologii polskiej.